

Nissen og madammen

Nissen kender du, men kender du madammen, gartnerens madamme? Hun havde læsning, kunne vers udenad, ja, med lethed skrive dem selv, kun rimene, »klinkningen«, som hun kaldte det, voldte hende lidt besvær. Hun havde skrivegave og talegave, hun kunne godt have været præst, i det mindste præstekone.

»Jorden er dejlig i sin søndagskjole!« sagde hun, og den tanke havde hun sat i stil og »klinkning«, sat den i en vise, så skøn og lang.

Seminaristen hr. Kisserup, navnet gør ikke til sagen, var søskendebarn og i besøg hos gartnerens. Han hørte madammens digt og havde godt deraf, sagde han, inderligt godt. »De har ånd, madamme!« sagde han.

»Snikke mig snak!« sagde gartneren, »sæt mig ikke sådan noget i hende! En kone skal være krop, anstændig krop, og passe sin gryde at grøden ikke bliver sveden.«

»Dét svedne tager jeg bort med en træglød,« sagde madammen, »og det svedne tager jeg fra dig med et lille kys. Man skulle tro at du kun tænkte på kål og kartofler, og dog elsker du blomsterne,« og så kyssede hun ham. »Blomsterne er ånden!« sagde hun.

»Pas din gryde!« sagde han og gik i haven, den var hans gryde, og den passede han.

Men seminaristen sad hos madammen og talte med madammen. Hendes skønne ord »jorden er dejlig« holdt han ligesom en hel prædiken over på sin måde.

»Jorden er dejlig, gør eder den underdanig, blev sagt, og vi blev herskabet. En er det ved ånden, en ved legemet, en blev sat ind i verden som et forbavselsens udråbstegn, en anden som en tankestreg så at man nok kan spørge, hvad skulle han her? En bliver bisp, en anden kun fattig seminarist, men alt er viseligt. Jorden er dejlig og altid i søndagskjole! Det var et tankevækkende digt, madammens, fuldt af følelse og geografi.«

»De har ånd, hr. Kisserup!« sagde madammen, »megen ånd, det forsikrer jeg Dem! Man får klarhed i sig selv når man taler med Dem.«

Og så talte de videre, lige smukt og lige godt, men ude i køkkenet var der også en som talte, det var nissen, den lille gråklædte nisse med den røde hue. Du kender ham. Nissen sad i køkkenet og var pottekigger. Han talte, men ingen hørte ham uden den store sorte missekate, »flødetyven«, som madammen kaldte ham.

Nissen var så vred på hende, thi hun troede ikke på hans tilværelse, vidste han. Hun havde rigtignok aldrig set ham, men hun måtte dog med al hendes læsning vide at han var til og da vise ham en lille opmærksomhed. Det faldt hende aldrig ind juleaften at sætte så meget som en skefuld grød hen til ham, det havde alle hans forfædre fået, og det af madammer der slet ikke havde læsning. Grøden havde svømmet i smør og fløde. Katten blev ganske våd om skægget ved at høre derom.

»Hun kalder mig et begreb!« sagde nissen, »det går over alle mine begreber. Hun fornægter mig jo! Det har jeg luret mig til, og nu har jeg luret igen. Hun sidder og hvæser for drengebankeren, seminaristen. Jeg siger med fatter: »Pas din gryde!« Det gør hun ikke, nu skal jeg få den til at koge over!«

Og nissen pustede til ilden der blussede og brændte. »Surrerurre-rup!« der kogte gryden over.

»Nu skal jeg ind og pille huller i fatters sokker!« sagde nissen. »Jeg vil trevle op et stort hul i tå og hæl, så bliver der noget at stoppe dersom hun ikke skal hen at digte! Digtemadamme, stop fatters hoser!«

Katten nøs derved; han var forkølet, uagtet han altid gik i skindpels.

»Jeg har lukket spisekammerdøren op,« sagde nissen, »der står henkogt fløde så tyk som en melpap. Vil du ikke slikke, så vil jeg!«

»Skal jeg have skylden og bankene,« sagde katten, »så lad mig også slikke fløden!«

»Først flø'en, så kløen!« sagde nissen. »Men nu skal jeg ind i seminaristens stue, hænge hans seler på spejlet og putte hans sokker i vandfadet, så tror han at punchen har været for stærk, og han ør i hovedet. I nat sad jeg på brændestablen ved hundehuset, jeg har megen fornøjelse af at drille lænkehunden. Jeg lod mine ben hænge ned og dingle. Hunden kunne ikke nå dem ihvor højt han sprang. Det ærgrede ham, han gøede og gøede, jeg dinglede og danglede, det var et spektakel. Seminaristen vågnede derved, stod tre gange op og kiggede ud, men han så mig ikke, uagtet han havde briller på. Han sover altid med briller.«

»Sig miav når madammen kommer!« sagde katten. »Jeg hører ikke godt, jeg er syg i dag.«

»Du er sliksyg!« sagde nissen, »slik væk! Slik sygdommen væk! Men tør dig om skægget at fløden ikke hænger i! Nu går jeg og lurur.«

Og nissen stod ved døren, og døren stod på klem, der var ingen i stuen uden madammen og seminaristen. De talte om hvad seminaristen så skønt kaldte det man skal sætte over potten og gryden i enhver husholdning: Åndens gaver.

»Hr. Kisserup!« sagde madammen, »nu skal jeg i den anledning vise dem noget som jeg endnu aldrig har vist til nogen jordisk sjæl, mindst til et mandfolk, mine småvers, nogle er jo rigtignok noget lange, jeg har kaldt dem: »Klinkninger af en dannekvinde!« Jeg holder så meget af gamle danske ord!«

»Dem skal man også holde på!« sagde seminaristen, »man skal rydde det tyske ud af sproget!«

»Det gør jeg også!« sagde madammen, »aldrig skal De høre mig sige »klejner« eller »butterdej«, jeg siger *fedtkager* og *bladdej*.«

Og hun tog ud af skuffen en skrivebog med lysegrønt omslag og to blækklatter.

»Der er megen alvor i den bog!« sagde hun. »Jeg har stærkest fornemmelse til det sørgelige. Her er nu »Sukket i natten«, »Min aftenrøde« og »Da jeg fik Klemmensens«, min mand. Det kan De springe over, uagtet det er følt og tænkt. »Husmorens pligter« er det bedste stykke, alle meget sørgelige, deri har jeg min evne. Kun et eneste stykke er spøgefuldt, det er nogle muntre tanker, som man jo også kan have dem, tanker om – De må ikke le ad mig! – tanker om – at være digterinde. Dét er kun kendt af mig selv, min skuffe og nu også af Dem, hr. Kisserup. Jeg holder af poesien, den kommer over mig, den driller, råder og regerer. Jeg har udtalt det med overskrift: »Lille nisse«. De kender nok den gamle bondetro om husnissen der altid er på spil i huset. Jeg har tænkt mig at jeg selv var huset, og at poesien, fornemmelserne i mig, var nissen, gejsten der råder. Hans magt og storhed har jeg besunget i »Lille nisse«, men De må love mig med hånd og mund aldrig at røbe det for min mand eller nogen. Læs det højt at jeg kan høre om De forstår min skrift.«

Og seminaristen læste, og madammen hørte, og den lille nisse hørte. Han lurede, ved du, og var netop kommet idet der læstes overskriften: *Lille nisse*.

»Det angår jo mig!« sagde han. »Hvad kan hun have skrevet om mig? Ja, jeg skal nappe hende, nappe hendes æg, nappe hendes kyllinger, jage fedtet af fedekalven: Se mig til madammen!«

Og han hørte efter med spids mund og lange ører, men alt som han hørte om nissens herlighed og magt, hans herredømme over madammen, det var digtekunsten, ved du hun mente, men nissen tog det lige efter overskriften, blev den lille mere og mere smilende, hans øjne glinsede i glæde, der kom ligesom noget fornemt i mundvigene på ham, han løftede sine hæle, stod på sine tæer, blev en hel tomme højere end før. Han var henrykt over hvad der blev sagt om lille nisse.

»Madammen har ånd og stor dannelse! Hvor har jeg gjort den kone uret! Hun har sat mig ind i sin »klinkning«, den vil blive trykt og læst! Nu skal katten ikke få lov til at drikke hendes fløde, det skal jeg selv gøre! En drikker mindre end to, det er altid en besparelse, og den vil jeg indføre, agte og ære madammen!«

»Hvor han er menneske, den nisse!« sagde den gamle kat. »Bare et sødt miav af madammen, et miav om ham selv, så skifter han straks sind. Hun er lun, madammen.«

Men hun var ikke lun, det var nissen som var menneske.

Kan du ikke forstå denne historie, så spørg, men du skal ikke spørge nissen, heller ikke madammen.